

злочин щодо незаконного заволодіння транспортним засобом. Факт його добровільного повернення може бути врахований як пом'якшуюча обставина, але не виключаючи вини.

Кримінально караним заволодіння транспортним засобом може бути визнано лише незаконне заволодіння транспортним засобом. Незаконність як ознака об'єктивної сторони злочину означає заволодіння чужим транспортним засобом. Воно є таким, якщо не є власністю винного, не знаходиться в його володінні, не закріплено за ним по роботі, і він не вправі ним розпоряджатися. Тобто не всяке самовільне використання транспортного засобу з метою поїздки може розглядатись як злочин. Якщо особа заволодіває транспортним засобом при наявності одного із зазначених вище підстав, то складу злочину не буде. Наприклад, не буде злочину в діях водія, за яким закріплено транспортний засіб, якщо він самовільно (без дозволу адміністрації) заволодіває ним для поїздки. Не підлягають кримінальній відповідальності за ст. 289 КК також особи, які не брали участі у вилученні транспортного засобу, але після заволодіння ним винною особою, здійснили поїздку на ньому [2].

Отже, проблема незаконного заволодіння транспортним засобом є досить актуальною в наш час. Кількість викрадених авто з кожним роком зростає приблизно на 8%, і на сьогодні складає 23% від загальної кількості кримінальних злочинів. Це впливає як на розвиток кримінальної злочинності так і на збільшення неправомірних дій в цілому. Для вирішення цієї ситуації держава повинна забезпечити ефективніший захист транспортних засобів їх власникам, шляхом встановлення сигналізаційної сітки, яка б попереджала про спроби незаконного заволодіння, сприяти посиленню роботи працівників ДАІ та ДПС, з метою виявлення можливих місць скоєння злочину, визначити на законодавчому рівні більш суворіші міри покарання за такі злочини для зникнення бажання їх вчиняти.

Література

1. Кримінальний кодекс України (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України – 2001. – № 25-26. – Ст.131.
2. Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх : Постанова Пленуму Вер-

ховного Суду України № 15 від 16 квітня 2004 р. // Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах (1973 – 2004). Офіційне видання / За заг. ред. В. Т. Маляренка. – К. : Верховний Суд України, 2004. – С. 186 – 193.

3. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 7-ме вид., переробл. та допов. – К. : Юридична думка, 2010. – С. 869-870.

4. Коржанський М. І. Кваліфікація автотransпортних злочинів / М. І. Коржанський, В. А. Мисливий – К. : Правова думка, 1996 р. – С. 52-53.

5. Коржанський М. І. Кваліфікація злочинів / М. І. Коржанський – К., 1998 – С. 97-99.

6. Іванов Ю. Місце незаконного заволодіння транспортними засобами в кримінальному законодавстві на сучасному етапі / Ю. Іванов // Право України – 1998. – №5 – С. 235-238.

УДК 340.63 (045) (043.2)

Конончик Ю. М.,

студентка,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Рибікова Г. В., старший викладач

МЕТОДИ РОЗПІЗНАВАННЯ СИМУЛЯЦІЇ ПСИХІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ З МЕТОЮ УНИКНЕННЯ ПОКАРАННЯ

Однією з актуальних проблем у судовій психіатрії є діагностика симуляції психічних захворювань у осіб, які притягуються до кримінальної відповідальності або відбувають покарання в установах кримінально – виконавчої системи .

Симуляцією психічного захворювання є свідомо удавана поведінка, що полягає в демонструванні неіснуючих ознак психічного розладу чи у штучному викликанні їх у себе за допомогою медикаментозних засобів [2, с. 236].

Дану проблему досліджувало досить багато видатних вчених таких як Акопов В. І., Попов В. Л., Марчук А. І. та Тогаєв М. М.

До стимулятивної поведінки деякі особи вдаються в разі їх

притягнення до кримінальної відповідальності, загрози позбавлення волі після засудження, при намаганнях уникнути призову в армію, отримати групу інвалідності, різні привілеї та дозволи.

Симулюватись можуть різноманітні соматичні та психічні захворювання. Основною ознакою симуляції є свідоме зображення особою хвороби, якої фактично в неї не існує. У практиці судової психіатрії таке визначення симуляції вважається загальноприйнятим [3, с.244]. Судові психіатри зустрічаються, передусім, зі свідомим зображенням психічних захворювань особами, яких притягнуто до кримінальної відповідальності чи засуджено за вчинення злочину і які намагаються уникнути покарання. У симулянтів можливе виявлення наявності певних передумов такої поведінки: антисоціальні тенденції, відсутність почуття провини, егоцентризм, самовпевненість, упертість. Великого значення при виявленні симуляції психічних захворювань набувають характерологічні особливості особи – здатність до наслідування, перевтілення, артистичні здібності, багата уява, навіюваність і, одночасно, незвичайна витримка, цілеспрямованість. Варто відзначити, що розповсюдженій думці симуляція зустрічається порівняно рідко. У жінок вона зустрічається вдвічі рідше, ніж у чоловіків і переважає в осіб, що повторно вчинили правопорушення. Так, Каграманова Є.В. спостерігала за 10 років своєї роботи всього близько 4% випадків симуляції. [1, с. 328].

Якщо підійти до питання класифікації психічних захворювань, слід відмітити точку зору Аكوпова В.І., який розрізняє симуляцію справжню, тобто "чисту", що спостерігається в психічно здорових осіб, та симуляцію, що виникає на патологічній основі, яка проявляється у свідомому перебільшенні симптомів наявного захворювання.

Попов В.Л. поділяє думку Аكوпова В.І. і в свою чергу доповнює його класифікацію розподіленням на два способи симулятивної поведінки, а саме: симуляція самого психічного захворювання, коли симулянти своєю поведінкою і висловлюваннями намагаються відтворити патологічний стан психіки, якого немає і не було та симуляція анамнезу, коли симулянти розповідями намагаються створити помилкове враження про нібито перенесений ними в минулому патологічний стан.

Окрім визначення поняття та класифікації симуляції психічних

захворювань науковці представляють методи їх розпізнавання зокрема, Величко М.М. виділяє такі методи розпізнавання симуляції як психологічний і клінічний. Психологічний метод ґрунтується на тому, що симуляція не є психічною хворобою, і тому розпізнавання її повинно враховувати психологію нормальної людини. Клінічний метод ґрунтується на зіставленні відомостей, що повідомляються особою про своє минуле, і її поведінки з психопатологічним аналізом анамнезу і психічного статусу.

На нашу думку, основним методом виявлення симуляції можна вважати клінічний, оскільки він передбачає психіатричне, соматоневрологічне, електрофізіологічне і психологічне дослідження, що дає змогу в повній мірі виявити ознаки симуляції. Використання психологічного методу можна вважати додатковим до клінічного якщо розкриття останнього не є достатньо результативним.

Таким чином, у психічному стані здорових осіб, які підозрюються у симулятивній поведінці, не зважаючи на індивідуальні особливості, можна спостерігати чи виявити певні загальні ознаки, які дозволяють викрити симуляцію, шляхом застосування науково – обґрунтованих методів та підходів.

Література

1. Судебная медицина : учеб. пособие для студ. юрид. спец. / В. И. Аков. – М. ; Ростов н/Д : Издательский центр "МарТ", 2003. – 347 с.
2. Судова психіатрія : навч. посібник / А. І. Марчук ; Національна академія внутрішніх справ України. – К. : Атіка, 2003. – 240 с.
3. Рудник В. І. Судова психіатрія : навчальний посібник для юристів / В. І. Рудник. – К. : НАУ-друк, 2009. – 247 с.